

OBRAZOVANJE

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju

Oblast	Obrazovanje
Status	Prijedlog, prije skupštinske procedure
Lista	Željko Komšić – Za građansku državu – DF/GS
Izbori	Opći izbori 04.10.2026. · izborna jedinica 201

Predlađači

- 22 Ibrahim Veladžić
- 14 Amir Tahić

broj22.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
UNSKO-SANSKI KANTON

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

Na osnovu člana 11. tačka n) Ustava Unsko-sanskog kantona – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 1/04 i 11/04), Skupština Unsko-sanskog kantona, na sjednici održanoj _____ 2026. godine, donosi

Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 1.

U Zakonu o srednjem obrazovanju („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 29/25) poslije člana 55. dodaju se novi članovi 55a. do 55g. koji glase:

„Član 55a.

(Registar poslodavaca za stručnu praksu)

(1) Praktična nastava, odnosno stručna praksa iz člana 55. stav (2) ovog zakona izvodi se kod poslodavca samo ako je poslodavac upisan u Registar poslodavaca za stručnu praksu (u daljem tekstu: Registar) koji vodi Ministarstvo.

(2) U Registar se upisuje poslodavac koji dokaže:

- a) da obavlja djelatnost povezanu sa zanimanjem za koje se učenik obrazuje;
- b) da ima prostor, opremu i uvjete rada u skladu s nastavnim planom i standardom zanimanja;
- c) da ima imenovanog mentora;
- d) da je uredio osiguranje učenika od povrede na radu za vrijeme prakse, sam ili preko škole, odnosno Kantona;
- e) da nije pravosnažno kažnjavao za povredu propisa o radu maloljetnika, zaštiti na radu ili trgovini ljudima u prethodne tri godine.

(3) Ministarstvo preispituje ispunjenost uvjeta najmanje svake tri godine i briše poslodavca koji ih više ne ispunjava.

(4) Registar je javan u dijelu naziva poslodavca, sjedišta, zanimanja za koje prima učenike i broja mjesta. Lični podaci učenika se ne objavljuju.

„Član 55b.

(Mentor)

(1) Mentor je lice zaposleno kod poslodavca, s najmanje srednjom stručnom spremom odgovarajućeg zanimanja i najmanje tri godine radnog iskustva u toj djelatnosti, koje je završilo kratki program osposobljavanja za mentore koji utvrdi Ministarstvo u saradnji s Pedagoškim zavodom.

(2) Jedan mentor istovremeno vodi najviše broj učenika koji propiše ministar, prema prirodi zanimanja i uvjetima rada, a ne više od pet učenika.

(3) Škola imenuje koordinatora praktične nastave koji prati izvođenje prakse i saradjuje s mentorom.

„Član 55c.

(Ugovor o stručnoj praksi)

(1) Prije početka prakse kod poslodavca zaključuje se ugovor između škole, poslodavca i učenika. Ako je učenik maloljetan, ugovor potpisuje i roditelj, odnosno staratelj.

(2) Ugovor obavezno sadrži: zanimanje i razred, mjesto i raspored prakse, ishode učenja, ime mentora i koordinatora, mjere zaštite na radu, osiguranje, visinu i način isplate naknade ako je predviđena, naknadu prijevoza ako je predviđena, trajanje, razloge prestanka i zabranu korištenja učenika za poslove izvan programa.

(3) Ugovor ne zasniva radni odnos. Učenik zadržava status učenika škole.

(4) Obrazac ugovora propisuje ministar.

„Član 55d.

(Zaštita maloljetnika i sigurnost)

(1) Praksa maloljetnog učenika izvodi se u skladu s propisima o radu maloljetnika i zaštiti na radu.

(2) Zabranjeni su noćni rad, prekovremeni rad i poslovi koji su za maloljetnike zabranjeni posebnim propisom.

(3) Dnevno trajanje prakse kod poslodavca, zajedno s nastavom u školi, ne smije preći radno vrijeme propisano za maloljetnike. Sedmični raspored utvrđuje škola tako da učenik ima najmanje dva uzastopna slobodna dana.

(4) Poslodavac i škola dužni su učenika, prije početka prakse, upoznati s opasnostima i mjerama zaštite. Bez toga praksa se ne smije započeti.

(5) Učenik ima pravo odbiti posao koji nije u ugovoru ili koji ugrožava zdravlje i sigurnost, bez posljedica po ocjenu, uz obavijest koordinatoru.

„Član 55e.

(Ishodi učenja i ocjenjivanje)

(1) Za svako zanimanje u kojem se praksa izvodi kod poslodavca škola i poslodavac, prije početka školske godine, utvrđuju mjerljive ishode učenja usklađene s kurikulumom i standardom zanimanja.

(2) Mentor vodi evidenciju prisustva i ostvarenih ishoda. Koordinator najmanje jednom u polugodištu obilazi mjesto prakse.

(3) Ocjenu iz praktične nastave predlaže nastavnik praktične nastave, uz pisano mišljenje mentora. Mišljenje mentora nije ocjena, ali se prilaže dokumentaciji.

„Član 55f.

(Naknada, prijevoz i osiguranje)

(1) Učenik ima pravo na naknadu za praksu kod poslodavca kada praksa u jednom mjesecu traje najmanje 40 sati, osim ako ugovor za kraći model izričito predviđa naknadu.

(2) Osnovicu i postotak naknade, prema razredu i modelu izvođenja, utvrđuje Vlada do 31. maja za narednu školsku godinu, na prijedlog Ministarstva, u okviru osiguranih sredstava i uz mišljenje privredne komore, odnosno reprezentativnog udruženja poslodavaca.

(3) Naknadu isplaćuje poslodavac, ako je tako ugovoreno, ili Kanton, odnosno škola iz namjenskih sredstava, prema modelu izvođenja. Ista satnica ne plaća se dvaput.

(4) Kanton u budžetu iskazuje sredstva za: osiguranje učenika na praksi, program osposobljavanja mentora, prijevoz učenika do mjesta prakse kada javni prijevoz nije razumno dostupan, i dogovoreni dio naknada koji ne snosi poslodavac.

(5) Ako sredstva iz stava (4) ovog člana nisu osigurana, praksa se izvodi samo u obimu i kod poslodavaca za koje su osiguranje, mentor i sigurnost već uređeni, bez nove obaveze naknade na teret budžeta.

„Član 55g.

(Upisna politika i potrebe tržišta)

(1) Ministarstvo, pri utvrđivanju upisne politike i broja odjeljenja stručnih zanimanja, uzima u obzir dokazive podatke o zapošljavanju svršenika u prethodne tri godine, oglasima za rad, mišljenju privredne komore, odnosno udruženja poslodavaca, i broju mjesta u Registru.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana ne smiju zatvoriti pristup općem srednjem obrazovanju niti ukinuti zanimanje samo zato što u jednoj godini nema dovoljno mjesta za praksu.

(3) Učeniku koji je već upisan jamči se završetak započetog programa, uz organizaciju prakse u školi ili kod drugog poslodavca iz Registra, ako prvobitni poslodavac otpadne.

(4) Ministarstvo jednom godišnje objavljuje pregled: broj učenika na praksi kod poslodavaca, broj poslodavaca u Registru, broj svršenika i, u mjeri u kojoj podaci postoje, broj zaposlenih u struci u roku od 12 mjeseci od završetka. Pregled ne sadrži ime učenika.“

Član 2.

U članu 56. poslije stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

„(2) Na ferijalnu praksu koja se izvodi kod poslodavca shodno se primjenjuju članovi 55a. do 55f. ovog zakona.“

Dosadašnji stavovi mijenjaju brojeve prema potrebi.

Član 3.

Ministar u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:

a) pravilnik o Registru, mentoru i obrascu ugovora;

b) izmjene Pravilnika o izvođenju praktične nastave iz člana 55. stav (4) osnovnog zakona, radi usklađivanja s članovima 55a. do 55g.

Član 4.

(1) U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona Ministarstvo, škole i poslodavci zaključuju prve ugovore i pokreću početne programe u odabranim zanimanjima za koja postoje poslodavci spremni za upis u Registar.

(2) U roku od dvanaest do dvadeset četiri mjeseca Ministarstvo uspostavlja praćenje završetka školovanja i zapošljavanja svršenika tih zanimanja, u saradnji sa službom zapošljavanja, uz zaštitu ličnih podataka.

(3) Do upisa poslodavca u Registar, praksa kod tog poslodavca može se izvoditi po važećem ugovoru škole, uz osiguranje i mentora, najduže do kraja školske godine u kojoj ovaj zakon stupa na snagu.

Član 5.

PREDLAGAČ ZAKONA:
☉☉ Veladžić Ibrahim

PREDLAGAČ ZAKONA:
☉ Tahić Amir

OBRAZLOŽENJE

I. Pravni osnov

Mijenja se Zakon o srednjem obrazovanju („Službeni glasnik USK“, broj: 29/25). Član 55. već dopušta praktičnu nastavu kod poslodavca, uz ugovor o sigurnosti učenika i pravilnik ministra. Član 56. uređuje ferijalnu praksu. Dopune ne osnivaju novi školski sistem, nego utvrđuju uvjete pod kojima se ta praksa smije izvoditi: provjereni poslodavac, mentor, trojni ugovor, osiguranje, ishodi i naknada.

II. Problem

Pojedini programi slabo su povezani s poslom koji učenik kasnije radi. Praksa ponekad bude pomoćni rad bez mentora, bez osiguranja i bez toga da se zna šta je učenik trebao naučiti. Upis se otvara i tamo gdje nema mjesta za praksu niti izgleda za zaposlenje, a učenik koji je već upisan ne smije ostati bez završetka.

III. Rješenje

Registar poslodavaca, obavezni mentor, ugovor škole, poslodavca i učenika, zaštita maloljetnika, mjerljivi ishodi i naknada prema trajanju. Upisna politika koristi podatke o zapošljavanju, ali ne zatvara gimnaziju niti prekida započeto školovanje. Počinje se s odabranim zanimanjima, pa se mjeri završetak i zaposlenje.

IV. Finansije

Budžet mora iskazati osiguranje, obuku mentora, prijevoz gdje treba i dogovoreni dio naknada. Bez tih sredstava ne nastaje nova budžetska obaveza naknade, ali se praksa i dalje smije izvoditi samo uz osiguranje i mentora.

V. Rokovi

90 dana: pravilnici. Šest mjeseci: prvi ugovori u odabranim zanimanjima. Dvanaest do dvadeset četiri mjeseca: praćenje završetka i zapošljavanja.